

LOTNICZE POGOTOWIE RATUNKOWE

– zadania i funkcjonowanie



Justyna Sochacka

Rzecznik prasowy Lotniczego Pogotowia Ratunkowego

W artykule przedstawiono pokrótce historię Lotniczego Pogotowia Ratunkowego w Polsce, najważniejsze zmiany w jego organizacji i wyposażeniu, a także obecną strukturę i zasady funkcjonowania. Ponadto omówiono współpracę LPR z innymi służbami, w tym również z Policją.

Wypadek na Zakopiance, pożar domu w Szczekowicach, upadek z wysokości w Suszczu – to przykładowe sytuacje, do których wezwano śmigłowiec Lotniczego Pogotowia Ratunkowego. Czym dokładnie jest i jak działa LPR?

Obecnie już nikogo nie dziwi lądowanie nawet kilku śmigłowców na miejscu zdarzenia z dużą liczbą poszkodowanych. Wszędzie tam, gdzie potrzebna jest natychmiastowa pomoc, liczy się czas dotarcia do pacjenta, jak i czas jego dostarczenia do szpitala specjalistycznego, dyspozytorzy medyczni nie wahają się, by wykorzystywać załogi Śmigłowcowej Służby Ratownictwa Medycznego. Podczas ostatniego wypadku na Zakopiance, w którym uczestniczył autokar z gimnazjalistami, ciężarówka i samochód osobowy, zadysponowano 4 śmigłowce LPR. Do Tenczyna przyleciały maszyny z Krakowa, Opola, Kielc i Sanoka. Dwie z nich ponownie wracały na miejsce zdarzenia po przekazaniu do szpitali pierwszych pacjentów.

HISTORIA

Pierwsze loty w celu ratowania życia w Polsce sięgają jeszcze okresu międzywojennego. Chociaż ich rozwój został przerwany na czas wojny, już w 1955 r. powołano do życia lotnictwo sanitarne. Powstało wtedy piętnaście Zespołów Lotnictwa Sanitarnego na terenie całego kraju oraz Centralny Zespół Lotnictwa Sanitarnego w Warszawie. Do ich zadań należał transport chorych i rannych, ale też m.in. krwi, leków i samych lekarzy. Początkowo transporty były wykonywane za pomocą samolotów, a od lat 60. również z wykorzystaniem śmigłowców.

W 2000 r. na miejsce Zespołów Lotnictwa Sanitarnego minister zdrowia Franciszka Cegielska powołała Śmigłowcową Służbę Ratownictwa Medycznego HEMS (ang. Helicopter Emergency Medical Service). 12 maja 2000 r. utworzono w ten sposób Lotnicze Pogotowie Ratunkowe – samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej, finansowany bezpośred-



zdj. J. Sochacka

nio przez Ministerstwo Zdrowia. Bazy HEMS i statki powietrzne przeszły modernizację i zostały odpowiednio wyposażone. W roku 2011 wymieniono całą flotę – stare śmigłowce Mi-2 zostały zastąpione przez Eurocoptery EC 135.

BAZY I ZESPOŁY HEMS

Obecnie w Polsce funkcjonuje 21 stałych baz HEMS, 1 baza sezonowa oraz Samolotowy Zespół Transportowy. Cztery z nich operują całodobowo, pięć od godz. 7.00 do godz. 20.00, a reszta od wschodu do zachodu słońca (ale nie wcześniej niż od 7.00 i nie później niż do 20.00). W każdej bazie załoga jest gotowa do startu w ciągu 3 minut od otrzymania zgłoszenia. Każdy zespół helikoptera składa się z pilota, lekarza i ratownika medycznego lub pielęgniarkę. Wymagania stawiane przed kandydatami do załogi LPR są dość wysokie, żeby zapewnić pełen profesjonalizm i bezpieczeństwo przy opiece nad pacjentami. Po przyjęciu do pracy kandydata czeka jeszcze szkolenie.

Przy centrali LPR w Warszawie działa Ośrodek Szkolenia Lotniczego, do którego przez cały rok przyjeżdżają załogi z całej Polski w celu doskonalenia się. W ośrodku znajduje się też symulator lotu, wiernie odwzorowujący kabinę użytkownika śmigłowca EC 135. Piloci mogą w nim trenować wszelkie sytuacje, np. awarię silnika. W szkoleniach biorą też udział ratownicy medyczni i pielęgniarki, którzy w trakcie lotu są prawą ręką pilota.

KIEDY LPR PRZYCHODZI NA POMOC?

Śmigłowce LPR działają podobnie jak inne karetki specjalistyczne funkcjonujące w systemie Państwowego Ratownictwa Medycznego. Kiedy świadek wypadku dzwoni pod numer 112 lub 999, to dyspozytor medyczny decyduje o wezwaniu na pomoc śmigłowca – zazwyczaj wtedy, gdy czas transportu pacjenta w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego drogą lotniczą jest krótszy niż innymi środkami lokomocji, gdy inne

podmioty ratownictwa nie mogą się dostać do poszkodowanego i kiedy dochodzi do zdarzenia z dużą liczbą poszkodowanych. Poza lotami HEMS (do wypadków i nagłych zachorowań) LPR zajmuje się też transportem chorych między szpitalami. Wtedy to lekarz opiekujący się pacjentem zleca taki transport, a LPR wysyła po niego śmigłowiec (na krótkie trasy) lub Samolotowy Zespół Transportowy. Możliwe jest również przewiezenie pacjenta zza granicy do Polski lub przewiezenie go do innego kraju na specjalistyczne leczenie.

Ponieważ Lotnicze Pogotowie Ratunkowe jest finansowane z budżetu państwa (z części Ministra Zdrowia), loty HEMS są bezkosztowe zarówno dla wzywającego, jak i pacjenta.

WSPÓŁPRACA

W swoich działaniach LPR często współpracuje z innymi podmiotami ratowniczymi. Na przykład straż pożarna zabezpiecza lądowisko podczas działań przeprowadzanych w nocy. Dzięki porozumieniu o współpracy podpisanemu pomiędzy Lotniczym Pogotowiem Ratunkowym i Górskim Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym możliwe jest wykonywanie razem lotów w trudno dostępnych miejscach w górach. Wówczas ratownicy górscy desantują się do poszkodowanego za pomocą technik linowych. Z Policją załogi HEMS współpracują niemal przy każdym wypadku drogowym.

Summary

Polish Medical Air Rescue – tasks and functioning

The article briefly presents the history of Polish Medical Air Rescue, the most important changes in its organisation and equipment, the current structure and rules of its operations. Moreover, it describes the cooperation between Polish Medical Air Rescue and other services, including the police.

Tłumaczenie: Joanna Łaszczyn